

Göteborgs
Stad

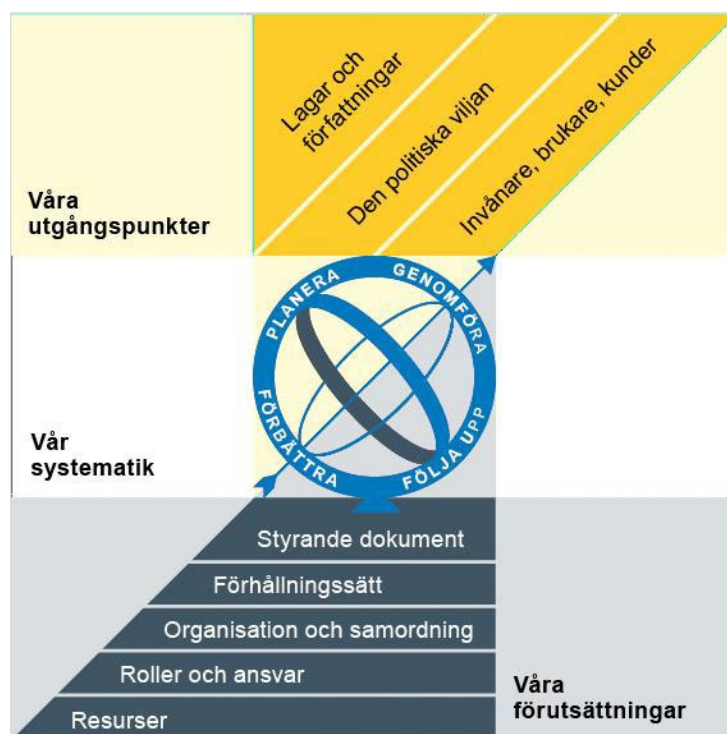
Göteborgs Stads anvisning för taxa för äldreomsorg och funktionsstödsverksamhet samt taxa för kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet

Reglerande styrande dokument

Policy
Riktlinje
Regel
► Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Göteborgs Stads anvisning för taxa för äldreomsorg och funktionshinderverksamhet samt taxa för kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet			
Beslutad av: Kommunfullmäktige	Gäller för: Äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för funktionsstöd	Diarienummer: Dnr 0931/17 (SLK-2024-00745)	Datum och paragraf för beslutet: 2018-03-22, § 17
Dokumentsort: Anvisning	Giltighetstid: 2019-01-01 och tills vidare	Senast reviderad: 2025-01-30	Dokumentansvarig: Avdelningschef Uppföljning och uppsikt
Bilagor:			

Innehåll

Inledning	4
Syftet med denna anvisning.....	4
Vem omfattas av anvisningen	4
Bakgrund.....	4
Koppling till andra styrande dokument	4
Anvisning	5
AVGIFTER	5
Avgifter i Ordinärt boende	5
Hemtjänst.....	5
Hemsjukvård	6
Boendestöd	6
Ledsagning.....	6
Avlösning i hemmet.....	6
Deltagande i dagverksamhet	6
Trygghetslarm	6
Hemlevererad mat.....	6
Korttidsvistelse för personer med annan bostad	6
Korttidsboende för personer som saknar egen bostad	7
Avgifter i Äldreboende och Bostad med särskild service.....	7
Personer i äldreboende/bostad med särskild service ska betala:	7
Medboende make/maka/sambo i äldreboende	8
AVGIFTUTRYMME OCH FÖRBEHÅLLSBELOPP	9
8_kap. 4 § SoL – avgiftsunderlag.....	9
8_kap. 6 § SoL Förbehållsbelopp.....	10
8_kap. 7 § SoL Minimibelopp.....	11

8 kap 8 § Sol – Individuell justering av minimibelopp	12
8 kap 9 § SoL – Ändring av avgift.....	13
ÖVRIGA ANVISNINGAR	14
Reducering av avgift.....	14
SÄRSKILDA REGLER UTÖVER SOCIALTJÄNSTLAGENS BESTÄMMELSER.....	16
Garantibelopp i äldreboende och bostad med särskild service	16
Dubbel bosättning	16
ANVISNINGAR SOM STÖD FÖR HANDLÄGGNING.....	18
Äldreboende.....	18
Trygghetslarm	18
Inflyttning/utflyttning i särskilt boende	18
Statligt Bostadstillägg (BTP).....	18
Om en person inte lämnar in inkomstuppgifter.	19
Avgiftsbeslut.....	19

Inledning

Syftet med denna anvisning

Denna anvisning syftar till att reglera tillämpning av taxa för äldreomsorg och funktionshinderverksamhet samt taxa för kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet

Vem omfattas av anvisningen

Denna anvisning gäller tillsvidare för äldre samt vård- och omsorgsnämnden och nämnden för funktionsstöd.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2014-03-20, dnr 0665/13, om ny taxa för äldreomsorg och funktionsstödsverksamhet samt taxa för kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser i hemmet.

Kommunfullmäktiges beslutade 2019-04-25, § 28 att införande av taxa för kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser uppskjuts tills vidare. Anvisningen har uppdaterats i enlighet med detta.

Kommunfullmäktige beslutade 2024-06-19, §253 att bevilja äldre samt vård- och omsorgsnämndens och nämnden för funktionsstöds hemställen om förändrad taxekonstruktion för hemtjänst. Från och med den 1 januari 2025 gäller taxa som är indelad i fyra nivåer utifrån beviljad tid. Anvisningen har uppdaterats i enlighet med detta. Taxa för beviljad tid innebär att revidering också har behövts göras gällande frånvaro.

Koppling till andra styrande dokument

Bestämmelser om avgifter finns i socialtjänstlagen kapitel 8. Här finns ett högkostnadsskydd (maxtaxa) i form av en högsta avgift för insatser inom ramen för hemtjänst i ordinärt boende och särskilt boende och dagverksamhet samt högkostnadsskydd för bostad i särskilt boende som inte omfattas av hyreslagen. Vidare finns bestämmelser om beräkning av den enskildes avgiftsunderlag samt regler för att den enskilde ska förbehållas tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp).

Kommunfullmäktige beslutar om taxor inom äldreomsorgen och inom omsorgen för personer under 65 år (beslut enl. SoL). Beloppen i taxan, som uppdateras årligen med hänvisning till förändringar i prisbasbelopp, Socialstyrelsens meddelade livsmedelskostnader och SCB:s omsorgsprisindex, redovisas i ett separat dokument.

Anvisning

AVGIFTER

8 kap. 5 § SoL - högkostnadsskydd (maxtaxan)

Den enskildes avgifter får:

- 1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 17 kap. 8 § första stycket 1-3 hälso- och sjukvårdslagen, per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp,*
- 2. för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp. Lag (2017:613).*

17 kap. 8 § första stycket 1-3 HSL – högkostnadsskydd för avgifter till kommuner

För den enskilde får avgifter för följande poster tillsammans per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken:

- 1. vård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller 14 kap. 1 §,*
- 2. förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 §,*
- 3. långtidssjukvård som en kommun har betalningsansvar för enligt 2 § lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård, och*
- 4. hemtjänst och dagverksamhet enligt 8 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453).*

Bestämmelsen innebär ett högkostnadsskydd i form av en högsta avgift för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende samt dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Avgiften får per månad maximalt uppgå till en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

Högkostnadsskydd för boendeavgift avser högsta avgift för bostad i sådant särskilt boende som inte omfattas av hyreslagen. Boendeavgiften får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet.

Avgifter i Ordinärt boende

Hemtjänst

Avgift debiteras utifrån fyra nivåer som utgår från den enskildes beviljade tid.

- Nivå 1, upp till 2 timmar per månad uppgår till 20 procent av maxtaxan
- Nivå 2, över 2 timmar och upp till 5 timmar per månad uppgår till 40 procent av maxtaxan
- Nivå 3, över 5 timmar och upp till 10 timmar per månad uppgår till 70 procent av maxtaxan
- Nivå 4, över 10 timmar per månad uppgår till maxtaxa

Avgift för hemtjänst betalas av den som erhåller hemtjänsten. I de fall personer bor tillsammans och båda har hemtjänst betalar var och en avgift för sin del.

Avgift för leverans av hemlevererad mat debiteras med ett belopp per månad.

Hemsjukvård

Hemsjukvård är avgiftsfri.

Boendestöd

Boendestöd är avgiftsfritt. Insatsen är förbehållen personer med psykiska, intellektuella eller neurologiska funktionsnedsättningar som har behov av rehabiliterande/habiliterande stöd av personal med särskild kompetens. (Definition av boendestöd framgår vidare av Göteborgs Stads vägledning för handläggning av individuellt stöd till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning med behov av insats enligt LSS och bistånd enligt SoL.)

Ledsagning

Ledsagning är avgiftsfri.

Avlösning i hemmet

Avlösning i hemmet som beviljas enligt SoL då en anhörig tillfälligt eller regelbundet behöver få avlösning är avgiftsfri.

Deltagande i dagverksamhet

Deltagande i dagverksamhet är avgiftsfritt. För måltiderna betalas en avgift per dag. Den enskilde betalar för resan till och från verksamheten.

Trygghetslarm

Avgift för trygghetslarm debiteras med en avgift per månad. Denna avgift avser abonnemang inkl. teknisk utrustning. Avgiften betalas så länge trygghetslarmet är installerat. Utryckning vid larm och vid hembesök då personen inte syns till i trygghetskamera är avgiftsfritt.

Hemlevererad mat

Hemlevererad mat debiteras med ett belopp per portion.

Avgift för leveransen debiteras med ett belopp per månad. (Obs, detta är en avgift som ingår i maxtaxan för hemtjänst.)

Eventuell personlig hjälp till den enskilde i samband med måltid ingår i beviljad tid för hemtjänst.

Korttidsvistelse för personer med annan bostad

Här avses personer som vistas på korttid för till exempel växelvård, träning, tillfälliga behov av stöd eller avlösning med mera och som har annan ordinarie bostad.

- Mat debiteras med ett belopp per dag enligt 1/30 del av helpensionsavgiften.
- Avgift för hemtjänst med ett belopp per dag enligt 1/30 del av hemtjänsttaxans maxnivå.

Bostadslösa personer som bor i korttidsboende (inte godkända för permanent boende) jämförs i avgiftshänseende med att bo i äldreboende/bostad med särskild service (se nästa avsnitt).

Korttidsboende för personer som saknar egen bostad

Här avses personer som saknar ordinarie bostad och som vistas i korttidsboende i avvaktan på att bostad kan erbjudas.

- Boendeavgift eller hyra. (Boendeavgift gäller om hyra enligt hyreslagen inte är fastställd.)
- Pris för mat i form av helpension i det fall man inte har "självhushåll" samt
- Avgift för hemtjänst enligt hemtjänsttaxans maxnivå.

Bestämmelserna om avgiftsfritt boendestöd, som kan gälla för insatser i bostad med särskild service och i ordinärt boende, tillämpas inte i korttidsboende.

Avgifter i Äldreboende och Bostad med särskild service

Personer i äldreboende/bostad med särskild service ska betala:

- Hyra
- Pris för mat i form av helpension (i de fall man inte har "självhushåll") samt
- Avgift för hemtjänst enligt hemtjänsttaxans maxnivå.

Hyra i äldreboende (lägenheter och enbäddsrum) faller under reglerna i jordabalken (hyreslagen). Dessa hyrs med eget kontrakt och justering av hyresnivån sker i särskild ordning efter förhandling med hyresgästföreningen.

Personer på äldreboende ska betala en avgift för mat i form av helpension. Beloppet är beräknat på den av Socialstyrelsen meddelade livsmedelskostnaden samt kommunens kostnader för tillagning. För personer som har sondmat som äldreboendet tillhandahåller betalar den enskilde faktisk kostnad för inköp, dock maximalt pris för helpension.

I bostäder med särskild service förkommer att personen själv svarar för inköp av livsmedel. För självhushåll ska den verkliga kostnaden för mat gälla. Om gemensamma inköp görs förutsätts att detta sker i samråd mellan anställda och de boende. I de fall man inte har självhushåll inom boendet utgår pris för helpension.

Helpensionsbeloppet är beräknat på den av Socialstyrelsen meddelade livsmedelskostnaden samt kommunens kostnader för tillagning. Hänsyn ska tas till kostnaden för måltider i samband med planerade besök på träffpunkter, daglig sysselsättning osv. Den totala kostnaden för mat får inte överstiga det fastställda beloppet för helpension. (Här inräknas inte om personen själv på eget initiativ, privat besöker en matservering/ restaurang.)

För vården och omsorgen inom äldreboende och bostad med särskild service debiteras hemtjänstavgift. Denna motsvarar hemtjänsttaxans maxnivå.

Hjälp i form av boendestöd är avgiftsfritt. Insatsen är förbehållen personer med psykiska, intellektuella eller neurologiska funktionsnedsättningar som har behov av rehabiliterande/habiliterande stöd av personal med särskild kompetens.

Medboende make/maka/sambo i äldreboende

En medboende make eller annan närstående utan eget behov av äldreboende ska inte ha eget beslut om att få flytta med. Medboende som har behov av stöd och hjälp, inklusive trygghetslarm ska ha hemtjänstbeslut och debiteras enligt gällande hemtjänsttaxa. Medboende kan vidare vid överenskommelse debiteras mat enligt gällande taxa.

AVGIFTUTRYMME OCH FÖRBEHÅLLSBELOPP

Kommunen är alltid skyldig att göra en beräkning av personernas avgiftsutrymme. En förutsättning för att avgöra hur stor del av den enskildes inkomster (avgiftsunderlag) som är disponibelt för avgiftsuttag är att kommunen först har fastställt den enskildes förbehållsbelopp. Reglerna för avgiftsunderlag anger vilka inkomster som ska ingå samt hur dessa beräknas. Reglerna kring förbehållsbelopp anger att avgifter inte får uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov.

8 kap. 4 § SoL - avgiftsunderlag

Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Inkomsten ska beräknas med tillämpning av 102 kap. 29 § 1, 2, 4 och 5

socialförsäkringsbalken. Vid tillämpning av 102 kap. 29 § 4 balken ska dock endast sådan inkomst som avses i 97 kap. 13 § första stycket 1 medräknas. Som inkomst ska även räknas bostadsbidrag enligt 96–98 kap., särskilt bostadstillägg enligt 102 kap. 26 § och boendetillägg enligt 103 a–103 e kap. samma balk. En kommun kan i sitt taxebeslut bestämma att inkomsten ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde. I fråga om makar ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster. Lag (2011:1518).

Anvisning:

I 8 kap. 4 § socialtjänstlagen anges att med avgiftsunderlaget avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna. Bestämmelsen reglerar vidare att inkomsten ska beräknas med tillämpning av 102 kap. 29 § 1, 2, 4 och 5 socialförsäkringsbalken (om bostadstillägg till pensionärer m.fl.). Detta innebär en reglering av vilka inkomstslag som får ingå i den enskildes avgiftsunderlag. Eftersom förbehållsbeloppet och avgifterna anges per månad, ska även den uppskattade årsinkomsten (efter avdrag för preliminärskatt), räknas om till en månadsinkomst.

Göteborgs Stads taxa innebär att beräkning av den enskildes inkomster beräknas enligt 8 kap. 4 § SoL. Detta innebär att följande inkomster ska räknas:

1. Skattepliktiga inkomster/överskott i inkomstlagen:
 - Tjänst (t ex pension, sjukpenning, livränta, lön)
 - näringsverksamhet och
 - kapital
2. Andra inte skattepliktiga inkomster:
 - utländska inkomster (t ex pensioner, invalidförmåner) och
 - ersättning från avtalsgruppförsäkring (AGS)
 - äldreförsörjningsstöd (ingår endast vid beräkning av avgiftsunderlag för garantibelopp, se nedan)
3. Bostadsstöd:
 - bostadstillägg till pensionärer (BTP)

- särskilt bostadstillägg till pensionärer (SBTP) och
- bostadsbidrag

Preliminär skatt beräknas efter skattetabell 1. Förmögenhet påverkar inte avgiftsunderlagets storlek.

Överskott i inkomstslaget kapital beräknas till den faktiska nettoinkomsten den 31 december året innan det år som den insats som avgiften utgör betalning hänför sig till.

För sammanboende makar gifta och registrerade partners) beräknas den enskildes avgiftsutrymme till hälften av makarnas sammanlagda inkomster. (Makarnas inkomster läggs ihop och delas med två.) Motsvarande gäller inte sambors inkomster, då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet mellan dem.

För make/maka/partner/sambo där den ena bor i äldreboende, servicehus eller i bostad med särskild service görs en beräkning av avgiftsutrymmet baserat på vars och ens egna inkomster. Därutöver görs en beräkning av avgiftsutrymmet genom att makarnas inkomster läggs ihop och delas med två. Varefter en jämförelse görs och det, för den enskilde, mest fördelaktiga beräkningssättet används för var och en.

Barns inkomster ska inte medräknas i avgiftsunderlaget.

8 kap. 6 § SoL Förbehållsbelopp

Avgifterna enligt 5 § får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs ska kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Om avgifterna baseras på den enskildes betalningsförmåga ska avgiftsunderlaget beräknas enligt 4 §. Lag (2001:847).

Anvisning:

I 8 kap. 6 § socialtjänstlagen anges att kommunen ska se till att avgifter för hemtjänst, dagverksamhet samt särskilt boende, tillsammans med vårdavgifter inte uppgår till ett större belopp än att den enskilde förbehålls tillräckliga medel för personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp).

Hur förbehållsbeloppet ska beräknas framgår av 8 kap. 7 § SoL. I första stycket anges att boendekostnaden ska beräknas för sig och att övriga normala levnadskostnader ska beräknas med ledning av ett minimibelopp. Den enskildes förbehållsbelopp uppgår till summan av minimibeloppet och boendekostnaden.

Den enskilde ska förbehållas den faktiska boendekostnaden. Vid boende i hyreslägenhet är bostadskostnaden lika med hyran för lägenheten. Vid boende i egen bostadsfastighet eller bostadsrättslägenhet ingår räntekostnader för bostadslån, driftkostnader, fastighetsavgift, tomträttsavgäld, avgift för bostadsrättslägenhet och driftkostnader för bostadsfastighet. Driftkostnader beräknas med tillämpning av Pensionsmyndighetens vägledning för bostadstillägg (beräkning av bostadskostnader).

8 kap. 7 § SoL Minimibelopp

Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp.

Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra lägst en tolftedel av

1. 1,4789 prisbasbelopp för ensamstående, eller

2. 1,2066 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel. Lag (2022:1034).

Anvisning:

Minimibeloppet ska utgöra lägst en tolftedel av 1,4789 gånger prisbasbeloppet för ensamstående, eller 1,2066 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor. Om makar lever i skilda hushåll, t.ex. när den ena maken har flyttat till särskilt boende, ska de betraktas som ensamstående.

Uttrycket normala levnadskostnader används för att markera att det är fråga om schabloniserade kostnader, som i huvudsak grundar sig på Konsumentverkets beräkningar för hushållsbudget. Beloppet omfattar följande poster:

- livsmedel, alla måltider
- kläder och skor
- fritid
- hygien
- förbrukningsvaror
- dagstidning, telefon
- möbler och husgeråd
- hemförsäkring
- hushållsel
- resor
- tandvård
- öppen hälso- och sjukvård samt läkemedel

Med posten resor avses kostnader för lokala resor med kollektivtrafik, inklusive färdtjänst och sjukresor. Posten tandvård är beräknad att täcka kostnaden för en årlig tandundersökning samt mindre omfattande behandlingsåtgärder. Posterna dagstidning och telefon avser att täcka kostnader för en prenumeration på en daglig tidning,

abonnemangs- och samtalsavgifter för telefon. När det gäller livsmedel är denna post inte beräknad att täcka kostnaden för måltider som den enskilde köper via hemtjänsten i ordinärt eller särskilt boende eller liknande.

8 kap 8 § Sol – Individuell justering av minimibelopp

Kommunen ska höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 7 § andra stycket.

Kommunen får minska minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 7 § tredje stycket därför att

1. kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet,
2. kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende, eller
3. posten tillhandahålls kostnadsfritt.

Kommunen får dock inte minska minimibeloppet med anledning av att den enskilde omfattas av sådan avgiftsfrihet som avses i 17 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Lag (2017:47).

Anvisning:

Höjning av minimibeloppet

Enligt 8 kap 8 § socialtjänstlagen ska minimibeloppet höjas i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp. Det kan exempelvis gälla följande kostnader:

- fördyrad kost
- underhållskostnad för minderåriga barn och andra kostnader som behövs för en familjs underhåll
- fördyrade kostnader för resor, t.ex. arbets- och sjukresor
- kostnader till följd av funktionshinder, bl.a. för rehabilitering/habilitering inkl. resor, yngre funktionshindrade personers rätt till fritidsaktiviteter som är naturliga för yngre personer
- yngre funktionshindrade personers behov av medel för att bosättning, familjebildning etc., samt
- kostnader för god man.

Kostnader som följer av andra aktiviteter eller ändamål som den enskilde av olika anledningar inte kan eller bör avstå ifrån bör också beaktas.

Den faktiska merkostnaden bör godtas om den inte är oskäligt hög.

En förutsättning för att höja minimibelopp är att behovet är varaktigt och avser ett inte oväsentligt högre belopp. Utgångspunkten bör vara att kostnaden uppgår till minst ett par hundra kronor per månad. Med varaktig karaktär förstås en kostnad som är regelbundet återkommande under större delen av ett år. Syfte är alltså inte att tillfälliga merkostnader

eller regelbundet återkommande kostnader av mindre storlek ska berättiga den enskilde till ett högre minimibelopp.

Om den enskilde genom bidrag eller annan förmån redan har kompenserats för en viss merkostnad, exempelvis genom handikappersättning, är kommunen inte skyldig att höja minimibeloppet.

Det är primärt kommunens ansvar att, vid fastställande av avgifterna i det enskilda fallet, utreda om den enskilde har behov av ett förhöjt minimibelopp samt om avgifterna måste sättas ned.

Sänkning av minimibeloppet

I särskilda fall får minimibeloppet sänkas skälig omfattning till en lägre nivå. Detta gäller endast i de fall den enskilde inte har en kostnad som minimibeloppet ska täcka därför att denna kostnad antingen:

- ingår i avgiften för hemtjänst eller dagverksamhet eller
- ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende eller
- tillhandahålls kostnadsfritt

Uppräkningen är uttömmande, dvs minimibeloppet får inte sänkas annat än i ovan angivna situationer.

Minimibelopp för personer under 65 år

Minimibeloppet för personer under 65 år fastställs till 10 procent utöver motsvarande belopp för personer 65 år och äldre. Höjningen motiveras av att yngre personer har högre kostnader för kost och behov av medel för bosättning, familjebildning etcetera

Höjning av minimibeloppet för hemlevererad mat

Pris per portion inkluderar tillagning och är högre än motsvarande del av den livsmedelskostnad som ingår i minimibeloppet ovan. Den enskilde betalar för det exakta antalet portioner hen köpt under månaden. Vid beräkning avgiftsutrymmet ska minimibeloppet kompenseras individuellt baserat på det antal måltider personen abonnerar. Kompensationen beräknas med utgångspunkt från den faktiska merkostnaden. Beloppet revideras årligen utifrån förändrad avgift och den av Socialstyrelsen meddelade livsmedelskostnad. Aktuellt belopp redovisas i ett separat dokument

Minimibelopp i äldreboende och bostad med särskild service

Priset för helpension är högre än posten för livsmedel i minimibeloppet ovan. Samtidigt har personerna inga eller lägre kostnader för TV-avgift, hushållsel (ingår i hyran), förbrukningsvaror, samt möbler och husgeråd. Med hänvisning till detta beräknas en justerad schablon för det minimibeloppet som gäller i särskilt boende. Beloppet revideras årligen med hänvisning till förändringar i prisbasbelopp, meddelade livsmedelskostnader mm. Aktuella belopp redovisas i ett separat dokument.

8 kap 9 § SoL – Ändring av avgift

Kommunen ska ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet.

En ändring av avgiften ska gälla från och med månaden efter den månad då anledning till ändring har uppkommit. En ändring av avgiften ska dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela den månaden. Lag (2001:847).

I 8 kap. 9 § socialtjänstlagen anges att kommunen ska ändra en avgift om något i avgiftsunderlaget som påverkar avgiften har ändrats. Den enskilde kan till exempel ha fått ändrade inkomster eller ett annat förbehållsbelopp. En ändring av avgiften ska gälla från och med månaden efter den månad då anledningen till ändringen har uppkommit. En ändring av avgiften ska dock gälla från och med samma månad som anledningen till ändringen uppkom, om ändringen avser hela den månaden.

ÖVRIGA ANVISNINGAR

Reducering av avgift

Reducering av avgift kan ske i särskilda fall.

- Utebliven hjälp. Om verksamheten inte kunnat uppfylla sina åtaganden med beslutade hemtjänstinsatser, ska avgiften reduceras.
- Vid vistelse på sjukhus. Person som normalt har hemtjänst, erhåller reduktion av avgiften vid vistelse på sjukhus. Avdrag ska ske från första frånvarodag.
- Tillfällig avbeställning. Vid andra fall än sjukhusvistelse kan avgiften reduceras efter viss varseltid. Om avbeställningen görs för en period längre än en vecka och meddelas minst en vecka i förväg, medges avgiftsbefrielse.

Avdrag för hemtjänst vid frånvaro i särskilt boende

Hyra betalas som vanligt. Avgift för helpension och hemtjänst i särskilt boende reduceras med en trettiondel per dag. (Den dag personen lämnar boendet betalas ingen avgift. Den dag personen kommer tillbaka betalas full avgift.) Vid frånvaro understigande 12 timmar (dagtid mellan kl. 07.00 – 19.00) sker inget matavdrag.

Avdrag för hemtjänst vid frånvaro i ordinärt boende

Om personen har insatser av kontinuerlig/fortlöpande karaktär reduceras avgiften med en trettiondel av månadsavgiften per dag.

Avgiftspliktiga

Avgift för hemtjänst betalas av den som erhåller hemtjänst, såväl för personer som bor i ordinärt boende som personer som bor i särskilt boende.

I de fall personer som bor tillsammans och båda har hemtjänst betalar var och en avgift för sin del av hemtjänsten.

Sammanboende och syskon, som bor tillsammans, är var för sig betalningsansvariga för egen hemtjänst med den egna inkomsten som grund vid beräkning av avgiftsutrymmet. Förälder och vuxna barn som bor hemma är var för sig betalningsansvarig för egen hemtjänst med den egna inkomsten som grund vid beräkning av avgiftsutrymmet.

SÄRSKILDA REGLER UTÖVER SOCIALTJÄNSTLAGENS BESTÄMMELSER

Garantibelopp i äldreboende och bostad med särskild service

Socialtjänstlagens regler om avgiftsutrymme anger att avgifter inte får uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov. Dessa regler innebär endast att avgiften för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende samt dagverksamhet kan sänkas. Den enskildes kostnader för mat och hyra omfattas inte.

Garantibeloppet som gäller i äldreboende och bostad med särskild service innebär att den enskilde ska garanteras att ha kvar detta belopp sedan hyra mat och hemtjänstavgift är betalda. Garantibeloppet uppgår till:

- 48% av prisbasbeloppet per månad för personer som är 65 år och äldre
- 63% av prisbasbeloppet per månad för personer som yngre än 65 år

Vid beräkning av garantibeloppet ingår även inkomst enligt 102 kap 10-13 §§ (del av förmögenhet).

Reduceringar (personer 65 och äldre år) med hänsyn till garantibeloppet sker i första hand på ev. återstående hemtjänstavgift, därefter på matavgift och i sista hand på hyra. För personer under 65 år säkerställs personens garantibelopp genom utbetalning av ett kommunalt bostadstillägg (KBF) i bostad med särskild service. Förmögenhet påverkar inte beräkningen.

För att kunna beviljas garantibelopp gäller att den enskilde först har ansökt om BTP hos Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan. Den enskilde ska i sin ansökan till kommunen om garantibelopp bifoga det underlag som ligger till grund för Pensionsmyndighetens/Försäkringskassans beslut om BTP/SBTP.

Dubbel bosättning

Den som permanent flyttar in i äldreboende eller bostad med särskild service och inte hunnit avyttra den egna bostaden, kan medges befrielse från hyra/boendeavgift. För att kunna beviljas hyresbefrielse ska den gamla lägenheten ha sagts upp senast vid närmast efterföljande månadsskifte från det att äldreboendet/bostaden med särskild service accepterats. Detta gäller även om man flyttar från en bostadsrätt eller en egen fastighet. Befrielse från hyra beviljas för inflyttningsmånaden, plus ytterligare högst tre månader. Dock längst så länge den dubbla hyreskostnaden finns. Avgiftsnedläggning görs alltid för den lägsta hyran.

Hyresbefrielse medges inte om den enskilde har tillgångar/förmögenheten över tre prisbasbelopp. I de fall man flyttar från en egen fastighet/bostadsrätt, inräknas inte värdet för denna i förmögenheten.

Vid tillfällig hyresbefrielse på grund av dubbel bosättning gäller att ansökan görs under inflyttningsmånaden. Retroaktiv hyresbefrielse beviljas inte. Kvittens från uppsägning eller avtal om försäljning ska alltid redovisas.

Observera att denna regel inte undantar beaktandet av dubbla boendekostnader vid beräkning av den enskildes avgiftsutrymme (gäller under en övergångsperiod vid inflyttning till särskilt boende).

ANVISNINGAR SOM STÖD FÖR HANDLÄGGNING

Avgifter får inte tas ut utöver de av kommunfullmäktige fastställda. Det åligger kommunen att göra en beräkning av den enskildes avgiftsutrymme. Den enskilde ska aldrig betala mer än vederbörandes avgiftsutrymme tillåter. Vid beräkning av avgiftsutrymmet ska alltid individuell hänsyn tas.

Äldreboende

Personer inom äldreboenden betalar en hemtjänstavgift. Denna avgift utgår för trygghetslarm och personal dygnet runt samt för den service, omsorg och omvårdnad de boende erhåller. Avgiften inkluderar städning och tvätt, förbrukningsmaterial såsom tvättmedel, tvättlappar, plasthandskar, toalettpapper och glödlampor till belysning som tillhör fastigheten samt post- och bankärenden och apoteksärenden i de fall sådana blir aktuella. Däremot ingår inte personliga hygienartiklar till exempel tandkräm, schampo, deodorant.

Om den boende har egen telefon betalas avgift för denna som vid ordinärt boende.

Den enskilde tecknar själv sin hemförsäkring.

Boende i kommunens äldreboende betalar själva sina läkar- och medicinkostnader. Högkostnadsskydd gäller.

Sjukvårdsmaterial och förbandsmaterial som inte getts på recept eller förskrivning är kostnadsfria. Kostnader för material som getts på recept ingår i högkostnadsskyddet.

Trygghetslarm

Avgiften betalas så länge trygghetslarmet är installerat.

Inflyttning/utflyttning i särskilt boende

Den person som flyttar in betalar avgift för maten och hemtjänstavgift i trettiondelar fr.o.m. inflyttningsdagen. Hyra betalas i trettiondelar från med den dag hyreskontraktet börjar gälla. Boendeavgift betalas i trettiondelar fr.o.m. inflyttningsdagen.

Om en person avlider, gäller att kontraktet sägs upp inom en månad från dödsdagen, därefter är uppsägningstiden en månad från dagen för uppsägning, varefter lägenheten lämnas. Detta gäller inte om efterlevande make/maka/sambo disponerar lägenheten. Hyran betalas under hela uppsägningstiden och dödsboet ansvarar för att slutstädning sker. Övriga avgifter betalas t o m dagen före dödsdagen.

Statligt Bostadstillägg (BTP)

Den enskilde förutsätts ansöka om bostadstillägg. Detta gäller då man bor i ordinärt boende, bor inom särskilt boende samt även då man bor längre tid i korttidsboende utan annan bostad (och då betalar boendeavgift). I samband med handläggning av avgifter ska den enskilde informeras om möjligheten att söka BTP och stöd lämnas.

Om en person inte lämnar in inkomstuppgifter.

Om underlag för beräkning av avgiftsutrymme inte lämnas in ska handläggaren påminna om vikten av att lämna in underlag för att en beräkning av avgiftsutrymmet ska kunna ske. Om underlag trots detta inte lämnas får avgift fastställas med utgångspunkt av beslutad insats utan att avgiftsutrymmet kontrolleras. I de fall den enskilde lämnar in underlag vid ett senare tillfälle och detta innebär en sänkt avgift sker korrigerings retroaktivt för tre månader.

Avgiftsbeslut

Skriftligt beslutsmeddelande, besvärshänvisning och den beräkning som ligger bakom beslutet, ska alltid överlämnas till den enskilde.

I ordinärt boende debiteras avgift för beviljad tid. Avgiften är indelad i fyra nivåer beroende på hur många timmar hemtjänst som har beviljats.